

BIBLIA

Az augusztusi elmélkedéseket Kálmán Márta és Kiss József (Budapest), a szeptemberiekét Garay András (Dunakeszi) írta.

Augusztus 2. – Évközi 18. vasárnap – Mt 14,13-21 – A csodálatos kenyérszaporítás

Csoda volt? Ezt a bibliai történetet sokan magyarázták már, sokféleképpen. Közel áll hozzám az a feltevés, hogy Jézus felszólítására a tanítványok elkezdtek szétosztani a saját betarisznázott ételüket. Ezt látva a sokaság egy-egy tagja szintúgy megfelelte a mellette ülővel az emivalóját. Az is lehet, hogy mindenki bedobta a közösbe a sajátját, ahogy Bokorrendezvényeken szoktuk. Már nem tudjuk meg, hogyan volt igazából. A lényeg az, hogy elég lett, teremtődött, amennyi kellett. Nem kellett felosztani a tömeget.

Ha meglegyszünk azzal, ami van, megeshet, hogy csodák történnek.

Augusztus 9. – Évközi 19. vasárnap – Mt 14,22-33 – A csoda kapcsolatai – a kapcsolat csodái

Kényszer, túlpárt, hegyre, egyedül, csoda, kísértet, ellenszél, bizalom, ne kételkedj!

Gyarló tudásom szerint javaslok egy interaktív vázlatot. Mindenki tegye hozzá a saját csodáit. Megélt – remélt csodák. Több van, mint gondolnánk. Soronként megállva, magunkba nézve.

Miért jók a csodák? Mert felemelnek, reményt, erőt adnak, kimozdítanak, örömmel töltenek el. Földöntúli, ünnepi érzés, szinte katarzis kerít hatalmába. Mégis, a csoda mintha kétélű fegyver lenne. Ad 1. Isten megteheti, hiszen mindenható, csak Ő teheti meg, velem miért nem teszi meg? Pl. Szerencsés, gazdag élet, egészség, boldogság!.. Ad 2. Meg sem próbálok csodát tenni, nekem úgy sem sikerül, nem vagyok Isten, csak Ő tehet ilyet!

No, ennyi bevezetés után nézzük a kapcsolatot! Múlt – jelen, lustaság – indulás, csoda – valóság, lehetetlen –

Amikor e sorokat írom, a kinti járványveszély miatt át kell gondolnunk, mit vásárolunk, mikor és hogyan. Ha jól beagondolunk, sokszor nem is létszükséglet boltba menni, mert van otthon elég ahhoz, hogy „jöllakjunk”. Az „elég” világába érkezünk. A csoda ezután jön. Mi magunk tudatosítjuk ezt, és teremtünk erőt, időt egymásra, amiből még másnak is juthat. Hiszen ma is vannak körülöttünk „éhes” emberek, ma is fel vagyunk szólítva arra, hogy segítsünk.

Istennek kell segítenie? Nem tud egymaga „csodát tenni”? Bizonyára tudna, de nagyobb örömét leli abban, ha a belénk helyezett isteni magokat,

erőket látja munkálkodni. Teremtő erővel vagyunk felruházva! Mit tudunk alkotni, létrehozni, teremteni? (Csodálatos példa lenne erre az új élet létrehozása, de nem erre gondoltam.) Tudunk például időt teremteni, alkalmat teremteni. Úgy lettünk megalkotva, hogy mindnyájan éhezünk a szeretetre! „Hiába fürösztöd önmagadban, csak másban moshatód meg arcodat” (József Attila). És itt a csoda. Míközben másnak (kedvesednek gyermekeknek, anyósodnak, szomszédodnak) „mosod az arcát”, te leszel tisztább! Ha adunk, ha szeretünk, ha megetetünk másokat, akkor leszünk gazdagon szeretve, jóllakottak.

megtehető szembeállítás, feloldása lehetséges-e?

Kényszerítette tanítványait. – Legyen inkább szelid erőszak. Ráhangolódás. Bízni a javaslatot tevőben.

Egyedül fel a hegyre. – Rendszeres ima, hétvége megáldása, csend szentsége, én-idő, esti lelki leltár. Komolyan.

Merni nagyot lépni. Feléje, egymás felé indulni. „Bízzatok, ne féljétek! Ha bennem bízol, magadban miért nem? Saját képekre teremtettek, vegyétek komolyan!” Uram, ha Te vagy, akard, hogy hozzád menjek! *Ellenszél!* Na, ez mi lehet? Mikor hivatkozunk erre?

Nem is Te vagy! Nem is akarod, hogy hozzád menjek! Nem tudok!!! *Kelj fel, és járj!* Miért kételkedsz? Talán elnyom (úgyis nagyon szerény vagy) a „nálam nélkül semmit sem tehettek” jánosi idézete? Nézz nagyon belülre, Jézus rád kacintva mondja: Nálátok nélkül semmit sem tehettek. A megoldás benned van – hidd el –

indulj – add – tedd! Légy áldás, és áldott leszel.

Miért kell jót és jól csinálni? „Másként rideg, céltalan lesz az életed. / Mag leszel, mely kőre esett. / Elkallódott levél leszel, mely a címzetthez nem jut el. / Gyógyszer, ami kárba veszett, mit sose kap meg a beteg. / Rúd leszel, de zászlótalan, kalász leszel, de magtalan, / cserép, miben nincsen virág, / s nem veszi hasznod sem az ég, sem a világ” (Bó-dás János).

No, nem akartam ennyire sötét lenni. Ha nem inged, ne vedd magadra! Mit szeretnénk, merre indulunk, mennyi is az elég? Olvasandó: Gondolatok a pincében (Örkény: Egyperces novellák).

Zárszó. Amikor e sorokat írom, a Nagyhéten, van idő megállni, elmélkedni, hiszen vészhelyzet, bezártság, összehúzóadás... Remélem BNT-én már erről is beszélgethetünk (max. 2021-ben), boldogan, hiszen vannak még csodák! Amen.

Augusztus 16. – Évközi 20. vasárnap – Mt 15,21-28 – Lehetetlen kérés – lehetséges megoldás

Könyörgő kérés – nincs válasz – közvetítő – ezt is elutasítja – segíts – tartani a határokat – legyen a te hűséged szerint – gyógyulás.

A különböző fordításokat olvasva kitűnhetnek a tanítványok Jézus-

nak mondott eltérő szavai. „Küldd haza!... Teljesítsd kérését!... Bocsásd el!...” Megemlítem az egyik új fordítás szerinti hangot. *A házigazda* mondja Jézus szavait: „Engedd, hogy előbb a gyermekek lakjanak

jól, nem helyes ugyanis elvenni a gyermekek kenyerét, és a kutyák elé vetni!” (András-ev., Bp. 2015)

Ennyi bevezető után elmélkedésem fő irányát a szülő – gyerek, nevelő – nevelt, vezető – vezetett

kapcsolatra helyezném. Az élet örök körforgása szerint – szerencsére – mindannyian mindig változunk. Sok szerepben kell magunkat kipróbálnunk, és lehet, hogy meg is felelünk. Ebben a történetben az anyának szinte a gyermeke a mindene. Bármit megtenne érte. Kérés – megalkodás.

Jézus is gyermek, most is hallgat égi Atyjára: csak egy szűk népcsoport miatt jöttem. Egy pillanattal később Jézus a hideg-rideg szülő a pogány nőhöz képest. Elutasít. Most

fontosak a kiskutyák is, a gyermek is. Teljes képzavar. Ki a felnőtt? Ki a fontos? Ki a nagyobb? A kicsi is megérdemli! Most jön a csattanó, a lényeg: a pogány nő szinte kioktatja Jézust. „De, Uram! Az Osztozkodás! Jut is, marad is!” Most és itt Jézus már látja az asszony kitartó, töretlen hitét: „Legyen a te hited szerint!”

Remélem rövid és vázlatos volt. A könyvtáryi nevelési irodalom helyett, zárszökeént, idegen tollakkal ékeskedem. (Ha néha idézel, talán

művelt vagy, ha gyakran: plágium. – M.T.A.)

„Lépni tanítsd lépteddel, nézni tanítsd szemekkel,

Élni tanítsd magaddal, szólni tanítsd szavaddal.

Kérni tanítsd keziddel, ezer percben, ezerszer.

Hinni tanítsd magában, biztasd, segítsd bajában!

És ha elmegy, engedd el, és, ha elment szenvedd el!”

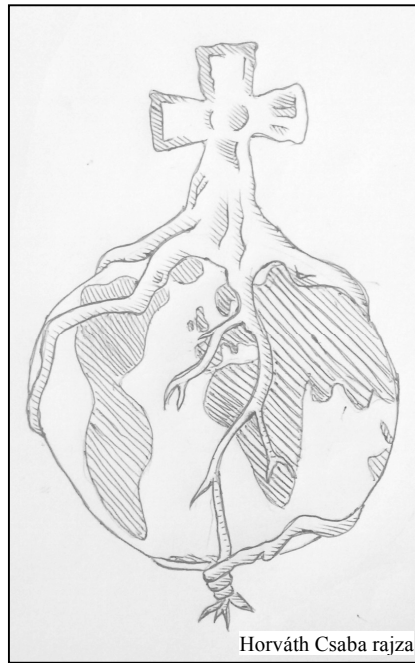
(Adamis Anna)

Augusztus 23. – Évközi 21. vasárnap – Mt 16,13-20 – Péter lelki fejlődése

Tudjuk Péterről, hogy energikus, hirtelen haragú, nagy vehemenciájú ember volt. Követte Jézust a többi tanítvánnyal együtt, de eleinte nem nagyon értette. Amikor rádöbben részigazságokra, egyre lelkesebben van az Úr mellett. Fogadkozik, lelkesedik, teljes mellszélességgel kiáll a Mesterért. Még ki is igazítaná Jézus jövendölését. Majd Jézusnak arra a kérdésére, hogy „Ti kinek mondotok engem?”, jól válaszol: „Te vagy a Krisztus, az élő Istennek Fia.” Az egyik kedvenc tanítvány felismeri, hogy kicsoda valójában a mestere.

Mit csinál Jézus? Megelőlegezi a bizalmát, és nagy feladattal bizza meg Pétert. Pedig tudja, hogy meg fogja tagadni, háromszor is. Azonban Jézus azt is tudja, hogy a szinte hebrencs, ijedtségében őt megtagadó Péter nagy igazságokra jött rá. Tanítványa szívében már ott van a majdani nagy feladatokat vállaló, teherbíró, elkötelezett ember. A legjobb tanító eszközt alkalmazza...

Általános iskolás koromban többször voltam tanúja, hogy a bölcs taní-

Horváth Csaba rajza

tó néni Sanyit bizza meg azzal, hogy álljon ki a tanári asztalhoz, míg ő kimegy pár percre. Sanyiról azt kell tudni, hogy az iskola egyik legeleve-

nebb rosszasága volt, aki nagyon szerette a tanító nénit. Mindenki azt hitte, hogy Sanyi bohóckodni fog, és valami huncutságot fog csinálni, hogy ne vessünk. De nem az történt. Teljesen komolyan vette a feladatát, és rendre utasított mindannyiunkat. Ha valaki úgy szeret bennünket, hogy nem érdemeljük meg, „annak ellenére”, „mégis” szeret – az megrázó, felemelő érzés, ami arra készlet, hogy megfeleljünk a bizalomnak.

Ez történt Péterrel is, Jézus feltétel nélküli szeretete által emelkedett fel gyarló embervolta fölé, és lett Jézus kiválasztott munkatársa. Felnőtt a rábízott feladathoz.

Bárcsak mi is így állnánk szereteteinkhez, embertársainkhoz, mint Jézus és ez a tanító néni! Azzal, hogy „annak ellenére”, „mégis” szeretjük gézengúz gyermekünket, hibázó házasársunkat, testvérünket, esendő munkatársunkat, a legtöbbet adjuk neki. Esélyt adunk arra, hogy jobb emberré váljon, hogy fejlődjön, hogy felülmúlja önmagát. Mint Péter.

Augusztus 30. – Évközi 22. vasárnap – Mt 16,21-27 – Felfelé, és kell, és nagyon!

Kemény beszéd ez. „Amit mondok, ne higgyétek el, de gondolkozzatok el rajta!” Az idézett mondat egy homília kezdete (1972, Márianosztra). A beszédből egy hangra sem emlékszem, viszont az említett mondat jól megalapozta a későbbi (1982) barátságba, majd közösségbe kerülésemet.

Mai textusunk sarokpontjai: felmenni – szenvedni – megöletni – no nem – feltámadni – eltéríteni – követni – lemondani – megtagadni – megtalálni – megnyerni! A reális jelenhez (felmenés – szenvedés – halál) szent könyvhöz méltóan kapcsolódik a csodás jövő: feltámadás!!! Érthető Péter zsigeri, emberi reakciója: Nem halsz meg! Most jön az ég-föld, emberi-isteni egysége: Péter, miért nem akarod, hogy hiteles legyek? A Golgota az én ügyem, nem tehetek más-

ként. A feltámadás miattatok kell! Remélem, így elhiszitek. Tudom, hogy folytatjátok, remélem, torzításmentesen.

Miből lehet torzítás, félreértés? Ad 1. A morális helyett hittétel. Ad 2. Azt hirdetétek, hogy helyettetek tettem. Nélküled, helyetted nem tudok dönteni, tenni. Nagykorúak, felnőttek vagytok, a barátaim. Emlékeztek, megmondtam: a ház hiába épül, ha én nem építem. Gondolj az ellenkezőjére is: én hiába építem, ha ti nem építitek.

A Feltámadás?!?! A kereszténység talán legmisztikusabb kérdése. Remélem: az ügyemet folytatva, általam feltámadtok, nemzedékről, nemzedékre. „Nincs vége, ez az élet kezdete volt.”

A „magunkat megtagadást” hogy értem? E tárgyban tengernyi elmélet,

jó tanács forog közkézen, bár a téma nagyon személyfüggő. Fontos, hogy őszintén tudjunk tükörbe nézni! Naponta! Figyelem! Olykor beindul a felmentés: „Ja, kérem: Ember tervez, Isten végez!” Szerény, udvarias mondat, szinte megtámadhatatlan. És, látjátok, észrevétlenül Isten nyakába varrtuk a saját hibáinkat. Javaslom a fordított, erősebb gondolatot: Isten tervez (Tízparancs, Főparancs, Hegyi beszéd), ember végez. Mintha ez rimelne Jézus szavaira: 1000 lépés – 2000 lépés.

No, ez a felfelé! Ez kellene! Legyen vonzó az édes teher, a könnyű iga, a hiteles élet! Felmentésnek helye nincs. Ne hazudjunk, főleg saját magunknak! „– Hogy sikerült több világvetést nyernie? – A futást mindig erősen kezdtem, és végig gyorsí-

tottam” (Balczó András)! Talán már várjátok, hogy verssel zárjam: „Születtem születni, meghaltam meghalni!

/ Születek meghalni, meghalok születni! (Weöres Sándor)

Remélem, vázlatos volt, de tudom,

hogy a hiányzó részeket betoldjátok, hozzágondoljátok, és így lesz teljes. Amen.

Szeptember 6. – Évközi 23. vasárnap – Mt 18,15-20 – Kilépni és belépni

Kérdezzük meg magunktól, hogy a bűnök és vétkek világa kihez tartozik? A vallások világában hajlamosak vagyunk a vétkek és bűnök világát Isten elé tárni, hogy ő adjon békét, megbocsájtást, nyugalmat, elrendeltséget. Sőt odáig „fejlesztettük” ezt a megoldást, hogy a vallások központi kérdése lett a bűn, a kiengesztelés, az áldozat. Erről szól a hagyományos keresztény teológia, erről beszélünk minden szentmisén, erről beszélnek saját félelmeink, szorongásunk. És ettől kerülnek a bűnök, vétkek problémái és megoldásai a „magasba”.

Jézus ebben a beszédében nem az égbe emeli mindezt, hanem nagyon is a földön tartja. A bűn és a vétkek emberek közötti ügy, az embereknek kell megoldaniuk. Mondhatjuk, hogy Isten ellen is vétünk, és ha ő haragszik, elfordul tőlünk, büntet. Hiába mondja Jézus, hogy ez nem így van, mert az Atya nem haragszik, nem fordul el, nem büntet – kevés a látszata. Mert az ember igazságérzete büntetésért, akár a saját büntetéséért kiált. Még 2020-ban is így ír egy vallásos költő: „tetteimért tudom, fizetnem kell, büntess

engem Istenem, büntess míg élek, s azután”.

Nyilván lehet ezt a mélylélektan szintjén elemezni, vagy hatalomgyakorlási technikaként leírni, és biztos van, aki számára eredményes módszer ez, de Jézus itt más megoldást kínál. Tulajdonképpen nagyon egyszerűt. A bűnt, a vétket ott és olyan gyorsan kell kezelni, ahol keletkezett. Nem kell hagyni, hogy a hógolyóból lavina legyen, nem kell belemenni a sérelmek, az ítélkezés, a vádaskodás világába. A recept – mai szóval – a kommunikáció. „Beszéljétek meg, hogy is volt, és miért történt úgy, ahogy! És oldjátok meg: kérjétek bocsánatot, és bocsássatok meg, vagy engedjétek el! Rendeztétek az anyagi, erkölcsi károkat!” Van, amikor ez négy szemközti nem elég. Akkor ott vannak a tanúk, a közösség. Mondjuk így: a kollektív bölcsesség, az emberek józan ítélőképessége. És ha ez sem elég, ki szabad mondani, hogy többé nem tartozik közénk.

A beszéd a tanítványoknak szól, és megkérdezhetjük, mi van akkor, ha nem a testvéri kör vétkeiről és bűneiről van szó, hanem az idegenekéről.

Jézus ebben a beszédében erről nem beszél, csak az általános hozzáállását ismerjük. „Ne alkalmazz erőszakot, ne védj magad istentelen eszközökkel, ne ítélkezz, ha kell, bizony járj rosszul. De előzd meg!” És receptet is ad hozzá. Lép be abba a körbe, ahol „nem az a törvény”. Oda, ahol minden van, de minden máshogy vagy. Magyarán légy tagja a „hegyre épült” városnak. Lép ki az evilági országból, és lép be az „Isten országába, ahol bár vannak konfliktusok a testvérek között, de a dolgok megoldhatók.

Ez a lehetőség az egyházak világában nincs felkínálva. A próbálkozások jelentős része kudarcot szenved. Mert nem elég valahova belépni, a régi énünket kívül kell hagyni a kapuban. A vevés és szerzés világának igényét fel kell cserélni az osztozás világára. És itt már el is jutunk korunk nagy problémáinak megoldhatatlanságára. Akinek érdeke lenne, nem tud róla vagy nem kockáztatja meg, akinek nem érdeke, mindent megtesz, hogy semmi ne változzon. Mert félti a pénzt, hatalmat, befolyását, pozíciót. Akár katasztrófák előidézése árán is.

Szeptember 13. – Évközi 24. vasárnap – Mt 18,21-35 – Engedd el!

Remek életvezetési könyvek és tanácsok léteznek. Hogyan kell élned, gondolkodnod, érezned, hogy egészséges maradj, és egészséges (boldog) maradjon ez a világ, amelyben élünk. A mai kor pozitív pszichológiája felfedezi Jézus tanítását: „Engedd el!” Tudjuk, hogy a betegségek döntő része lelki eredetű: stressz, feldolgozatlan fájdalmak és történetek, gyermekkori sérülések, szocializációs szorongás. Minderre még rápakolja a nevelés, az iskola és a vallás a maga – akár évezredes – hatását.

Hiszen a kulcs az élethez: az elengedés. Isten világa az elengedés világa. A Teremtő elengedi a teremtményeit, az Atya a Fiát, a Fiú az életét, az Atya és a Fiú az igazság Lelkét. Isten elenged mindent. Semmit nem tart meg önmagának. Pál – akit épp ezért lehetne szeretni is – gyönyörű himnikus sorokban írja le mindezt: „Nem tartotta Istennel való egyenlőségét olyan dolognak, amelyhez mint zsákmányhoz ragaszkodnia kell, hanem kiüresítette önmagát, szolgálai alakot vett fel, és hasonló lett az emberekhez” (Fil 2,5-7). Isten világa az elengedés világa. Jézus ebben beszé-

dében a király magatartásában írja le mindezt. És persze arról is ír, hogy bár Isten így cselekszik, de az ember nem. Tehát ha Istenhez akarsz tartozni, lépj be az elengedés világába.

David Hawkins alapművet írt erről, „Elengedés” a címe. Bár vallási életünkben a „kötelező olvasmányok” elsősorban a Szentírás és az ún. lelki-ségi irodalom nagy művei, ezt a könyvet be kellene sorolni közéjük. Mert amit Jézus egy mondatban elintézt: „elengedte a tartozását”, azt Hawking háromszáz oldalon keresztül fejti ki, számos példával és gyakorlati élethelyzettel igazolva, hogy az „elengedés” a valódi emberi minőség, a kapcsolatok az önértékelés, a társadalomban való lét és az egészség kulcsa. És az „én” elengedése hogyan segíti elő a Szentlélek munkáját és az Istennel való közelség megtapasztalását. „A Mennyek országa bennetek” van – ez a nagy tanítók, bölcsék, szentek egyetemes üzenete, és ez a minőség alapvetően az emberi lélekhez tartozik. Keressétek az Isten országát – magatokban is. Ez a teremtettség üzenete és feladata.

Jézus reális marad a példabeszédében. Bár a király mindent elenged, az ember nem. Az ember nem tud/akar úgy viselkedni, ahogy Isten viselkedik vele szemben. Sőt, az elmúlt kétezer év történelme pont arról szólt, hogy ha már az ember nem tud elengedni, Istent is úgy kell bemutatni, hogy valójában Isten sem enged el. Hogy Isten a gazdagság/szegénység, vevés/adás, uralkodás/osztozás nagyon is emberi világában kívülálló maradjon. Sőt az „isteni rend” pont nem erről szól. Így olyan lett a világ, amilyen, és napjainkra a káosz felé menetelő világunkban beérett ennek a gyümölcs. Meg kell érteni, mi is történik. És az embernek rá kell lépnie a következő evolúciós ugrásra: a tudatosság növelésére és a spirituális evolúcióra.

Mint minden változás, ez borzasztó nehéz. Emberi és intézményi súlyok, bilincsek szorítják az embert mai megélt valóságához. Jézus a beszéde végén kifejti: nincs más út. Fájni fog, de valami születik általa. Ahogy a töviskoszorú, a korbácsolás és a keresztthalál fájdalma is elhozta egy új létezési mód lehetőségét. Az övéi és általuk mindenki számára.

Szeptember 20. – Évközi 25. vasárnap – Mt 20,1-16 – Az Atya más

Ez a példabeszéd a szőlőművesekről elég „forradalmi” ahhoz, hogy Jézus a beszéd után a kereszttűja elkerülhetetlenségéről beszéljen. Mert tudta, az ilyen beszéd csak oda vezethet. Hiszen van egy fennálló rend, megegyezés az emberek között, egy jogértelmezés, amely összetartja a világot. „Ki korán kel, aranyat lel”, hogy a népi mondások világát is idézzük, hisz ez a földi igazságosság olyan mélyen beleivódott az ember világába, hogy mai életünkben is megkérdőjelezhetetlennek számít. Ami a világ számára megkérdőjelezhetetlen, az Jézus számára nem. Mert Jézus azt veti fel a tanítványoknak: „Jól van ez így? Így kell ennek lennie?” És hozzá is teszi: Mert az Atya nem ilyen. Az Atya más.

A világ úgy van berendezve, hogy az egyiknek több jut, a másiknak kevesebb. Sőt az elmúlt ötven év változásai pont arról szólnak, hogy az egyiknek sokkal több, a másiknak sokkal kevesebb. Bár van általános „fejlődés”, de az arányok nagyon romlanak. Mi európai emberek mondhatjuk: „De hát mi tanultunk, szorgalmasan dolgozunk, fegyelme-

zettek vagyunk, nem szemetelünk, vigyázunk a környezetünkre, tehát többet is érdemlünk, mint azok, akik nem tanultak, nem szorították rá magukat a szorgalomra, a rendre, a fegyelemre, és bizony pusztítják is egymást és a környezetüket. És ráadásul ide akarnak jönni és elvenni tőlünk a jó kis életünket.”

Jézus nagyon jól tudta, hogy az emberek/népek között kialakuló különbségek és az ezt erősítő különbségtéves viszályok forrása lesz. „Retteg a szegénytől a gazdag, / s a gazdagtól fél a szegény. / Fortélyos félelem igazgat / minket s nem csalóka remény” (József Attila). Kialakul egy olyan világ, amely csak erőszakkal tartható fenn. És nemcsak durva erőszakkal, hanem lágy erőszakkal is. Az erőszak viszont távol áll az Isten országától. Ha egy társadalom megenged nagy különbségeket, és forrásait nem a különbségek oldására fordítja, számolhat azzal, hogy bár igazságosnak tűnik az a világ, amit felépít, hosszabb távon fenntarthatatlan.

Jézus megoldást is ajánl. Legyen olyan az értékrended, hogy örömet, teljességet találj abban, hogy szolgál-

lod a másik embert. Hogy az élet nem átrepült kilométerektől, megevett ízekből, fényes életmódtól lesz értékes, hanem a másik ember „növelésétől”, a különbségek oldásától. Amikor azt mondjuk: „Isten békéje legyen veletek” – erre mondunk igent. Persze ebbe a kis imába nem gondolunk bele, átszellemiesítjük valami lelki békévé, megnyugvássá, jó érzéssé, lelki wellnessé. „Isten békéje” valójában az Isten rendjéből fakadó béke. A félelem és aggodások nélküli élet. Magunk és mások számára.

De ettől nagyon messze vagyunk, és nincs az a társadalomformáló erő, amely a teremtettség igazságát a zászlójára tűzné. Az „egy dénár” kultúrája csak valami alternatív, anarchista társaság gyakorlatában létezik. Valahol a peremen. Holott Jézus azt szeretne volna, ha ez lenne az ő népe, egyháza, csapata.

Ettől messze kerültünk ugyan, de kérdezzük meg magunktól: Van-e más esély? Vagy az osztozás hiánya elvezet a „finita la commedia” következő, végső felvonásához?

Szeptember 27. – Évközi 25. vasárnap – Mt 21,28-32 – Kiváltságok nélkül

Az embert biztonságérzettel töltik el a kiváltságok. Biztonságban vagyok a jövőm felől, anyagi vonatkozásban, vagy a társadalmi betagozódásom miatt, s biztonságban vagyok az Örök élet vonatkozásában is, hiszen egy 2000 éve fennálló egyház tagja lehetek. S a kiváltságokat nemcsak megkaptam, örökölttem, hanem magam is teszek értük.

Jézus korában is így volt, s az elsőszülöttség a legnagyobb kiváltságot eredményezte, főleg ha férfi volt az illető, hiszen ő lesz a család folytatója, ő viszi tovább a szülők gazdagságát és tekintélyét, az ő ujjára kerül a családi gyűrű. Ezért is foglalkozik Jézus sokat az örökség és elsőszülöttség kérdésével, hiszen mindez nemcsak gögössé teheti az embert, hanem későbbi tragédiáknak is forrása lehet, mert mi a biztosíték, hogy „nem tékozolja-e el a vagyont”, vagy hoz szegényt a család nevére. Ha királyi családban születtem elsőszülöttként, király leszek, ha gyáros, én örökölöm a gyárat, ha paraszt, én a földet. A második testvér – bár nem volt kismiszve – végig érezhette, hogy a kiváltságok nem az övéi, s jobb híján

elment papnak vagy katonának. Az elsőszülöttség kiváltsága mellett a vallásba ágyazódás kiváltsága is végigkísérte az evangéliumokat. Vallásos zsidónak lenni, betartani a törvényt és a próféták tanítását, részt venni a vallás által meghatározott szertartásokon – biztos út volt Ábrahám kebelébe.

A példabeszédbeli két fiú tükrözi a társadalmi kiváltságok miatt meghatározott hozzáállást. Apja kérésére az idősebb fiú – aki tudja magáról, hogy ő az örökös – bár szóban megígéri a szolgálatot, valójában nem teszi meg, míg a fiatalabb – aki tudja magáról, hogy ő csak a második, és sajátos módon lázad is ez ellen – szóban elutasítja apja kérését, de a valóságban teljesíti. A gazdának egy a fontos: legyen rend a kertben, de ő már nem tud rendet tenni, mert öreg és fáradt. Az idősebb fiú visszaél a helyzettel, bár nem meri szemébe mondani apjának: Itt az ideje, hogy átadd az örökséget nekem, többet már nem parancsolhatsz nekem, ideje, hogy már én legyek a gazda a háznál. A fiatalabb fiú, aki tudja, hogy a szőlő elsősorban bátyjának terem, megérti idős apja

kérését, és szeretetből kimegy, és teszi a dolgát.

Jézus párhuzamot von a két fiú magatartása és a tanításának elfogadása között. A jóllakott önelégültségben élő vallásos zsidóságot illetően reménytelen volt áttörni a kiváltságok falát, hiszen ők úgy érezték, nem szorulnak Isten irgalmára és újjáteremtő szeretetére. Viszont a társadalmi gúla alján lévő utcanők, vámosok és szegények megéreztek a jézusi tanításban felkínált lehetőséget a teljesebb Isten- és emberkapcsolatra.

A merev vallási gyakorlathoz szokott, a jámborsági formákat és a belénk nevelt erkölcsöt elégségesnek felfogó, önmagát kiváltságosnak gondoló, önelégült mai keresztyén felismerheti magát a Jézust elutasító zsidóság soraiban, de csak akkor, ha odaül a Mestere lábához a tanulók és tanítvánnyá válni akarók közé, s meghallja és megtartja a tanítást Isten országáról, a kiváltságok és előjogok nélküli világról. De Jézus pesszimista a kiváltságaiban önelégült embert illetően: Nem is bánjátok, hogy nem hisztek nekem, hanem „tudva és akarva” utasítjátok el a tanításomat.